

Вітко В.Ю., студентка

Бреус С.В., к.е.н., доцент

Київський національний університет технологій та дизайну

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У справі об'єднання людства на основі певних ціннісних підстав і цільових орієнтирів, безумовно, одним із пріоритетних чинників стає безперервна освіта. Безперервність виступає у сучасному культурно-освітньому контексті як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу, умова становлення людини. Мета полягає в тому, щоб забезпечити людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісного навчання. Навчання протягом життя охоплює все цілеспрямоване навчання, формальне чи неформальне, з метою розширення знань, поліпшення навичок і компетентності [1].

Впровадження навчання впродовж життя необхідно для забезпечення динаміки генерування знань, посилення їх впливу на розвиток науки і техніки, економічне зростання та конкурентоспроможність. На перший план виходять питання залучення фінансових ресурсів, розширення не тільки державних джерел, а й різноманітних приватних фондів. Надання якісної освіти при обмежених фінансових ресурсах ставить питання ефективності їх використання, управління фондами, з іншого боку нагальною є потреба забезпечення доступу широкого кола людей до отримання освіти у різних формах через отримання кредитів та грантів.

Досвід розвинених країн доводить, що стара філософія освіти себе вичерпала сьогодні освіта вже є не підготовкою до життя, як було 40-50 років тому, а власне і є способом життя. Людина повинна постійно вчитися, і саме навчання протягом життя стає формою захисту особистості проти невизначеності та непередбачуваності у сучасному світі.

Європейська Комісія об'єднала різні освітні й навчальні ініціативи в єдину Програму навчання протягом життя (Lifelong Learning Programme). Ця

програма прийшла на зміну програмам професійного та дистанційного навчання, що існували до 2006року [2, 3, 4].

У 2012 році відсоток людей віком від 25 до 64 років, задіяних у різноманітних формах навчання протягом життя, складав 9,7 % у межах ЄС. Це на 1,2 % вище, ніж у 2010 році. Серед жінок цей відсоток (10,6 %) вищий, ніж серед чоловіків (8,8 %). Найбільш високий відсоток громадян, задіяних у різних формах навчання протягом життя, у Швеції, Данії, Великобританії та Фінляндії – від 23 % до 32 %. Найнижчі показники у Болгарії та Румунії – менше 2 %. Відсоток усіх підприємств, що забезпечили навчання своїм працівникам, складає від 21 % у Греції до 90 % у Великобританії та 60 % в середньому по ЄС. Позитивна динаміка спостерігається в більшості країн, що в останні роки приєдналися до ЄС. Початкове професійне навчання в межах підприємств найбільш розвинене у Німеччині, Великобританії, Австрії, Данії, Нідерландах, Італії та Франції – близько 50 % підприємств, у той час, як у більшості інших країн ЄС воно практикується не більше, як на 10 % підприємств. Дуже показовою є кореляція між рівнем попередньої освіти та ступенем залученням до навчання дорослого населення віком від 25 до 64 років, що свідчить про більші можливості й більшу схильність до продовження навчання людей з вищим рівнем попередньої освіти.

Забезпечення якісної освіти впродовж життя має важливе значення для подальшого розвитку України. Об'єктивна необхідність зазначено обумовлюється в сучасних умовах розвитку економіки України такими обставинами:

1. У зв'язку з швидкими змінами в усіх сферах знань працюючим необхідно постійно розширювати свій світогляд, підвищувати рівень майстерності, навичок, оскільки зміна ідей, знань, технологій відбувається скоріше, ніж зміна покоління людей.

2. Існує нове джерело нерівності між людьми – люди, що не навчаються та періодично або безперервно не підвищують свою майстерність, є неконкурентними на ринку праці; а оскільки ринок праці постійно звужується,

працівники повинні пристосовуватися до його тенденцій і навчатися усе активне життя.

3. Вартість отримання освіти з часом знижується, у той же час росте вартість додаткового вкладання коштів у підвищення компетентності та майстерності, і це вимагає перегляду моделі фінансування освіти.

Сьогодні в Україні освіта перебуває у складному становищі, їй не вдалося уникнути наслідків економічної кризи. Трансформація системи освіти в Україні вимагає послідовних дій для якісного та комплексного поліпшення з метою досягнення реальної відповідності сучасним вимогам. Концептуальні основи для такої роботи вже визначені у Національній доктрині розвитку освіти. Головне завдання полягає у тому, щоб забезпечити реальну, а не декларовану пріоритетність освіти. Навчання протягом життя на національному рівні повинне бути визначене як повноправне освітнє поле з відповідною увагою до контролю й перевірки якості та забезпеченням визнання різноманітних форм освіти. На часі розробка Концепції та Програми розвитку в Україні системи освіти протягом життя, в яких потрібно визначити такі ключові моменти:

1. Визначення моделей для оцінки й визнання попереднього навчання.

2. Зв'язок національних моделей для визнання попереднього навчання з європейською структурою кваліфікацій, збільшення порівнянності й прозорості.

3. Створення критеріїв та механізмів визнання й утвердження неформальних видів освіти в навчальній та професійній діяльності.

4. Визначення основних навичок і ключових компетенцій. Скорочення істотних розходжень з країнами ЄС у сфері основних навичок і ключових компетенцій.

5. Підготовка персоналу для системи навчання протягом життя за такими напрямками діяльності як викладання, управління, науково-аналітичне забезпечення, використання новітніх технологій, планування навчальних програм, підтримка (технічна, адміністративна, організаційна).

Список використаної літератури

1. Карпенко М.М. Перспективи реалізації в Україні концепції освіти протягом життя: чинники і механізм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sp/2011_4/045-051.pdf.

2. Карпенко М. Аналітична записка. Освіта протягом життя: світовий досвід і Українська практика [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>.

3. Василь Шинкарук Забезпечення якісної освіти впродовж життя. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine2015.org.ua/tsil2>.

4. Здіорук С.І., Іщенко А.Ю., Карпенко М.М. Аналітична доповідь. Формування єдиного відкритого освітньо-наукового простору України: оптимальне використання засобів забезпечення випереджального розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Science_educational-e2f67.pdf.